

T.C.
DEVLET BAKANLIĞI

SÜRELİDİR

7/12442

SAYI : B.02.0.007.00/ 207
KONU : Yazılı Soru Önergeleri

26.1.2010

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANIĞI
GENEL SEKRETERLİĞİNE

İLGİ: Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Genel Sekreterliği Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı'nın 11.02.2010 tarih ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-19747 sayılı yazısı.

İlgi yazı ile Bakanlığımıza gönderilen Adana Milletvekili Sayın Nevin Gaye ERBATUR'a ait (16 Adet) Yazılı Soru Önergeleri hakkındaki bilgileri içeren cevaplar ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Selma Aliye KAVAP
Devlet Bakanı

Dağıtım:

Gereği :

- TBMM Bşk.Genel Sekreterliği
(Kanunlar ve Kararlar Dai.Bşk.)
Ek: 16 Yazı (2'şer Nüsha)

Bilgi :

- Başbakanlık
(Kan.ve Kar.Gen.Müd.)
Ek: 16 Yazı

**ADANA MİLLETVEKİLİ SAYIN NEVİN GAYE ERBATUR'UN
7/12442 ESAS NOLU YAZILI SORU ÖNERGESİ CEVABIDIR**

Kadınların sağlık hizmetlerinden tam, eşit ve en yüksek standartlarda faydalanmalarını sağlamak, kadının insan haklarının tam olarak sağlanmasının temel koşullarından biridir. Ancak bunun için sağlık konusunda doğru tutum ve davranışların ve farkındalıkların geliştirilmesi de önemlidir. Bu çerçevede;

SORULAR:

- 1) Kadınların sağlık hizmetlerine erişiminin önemini vurgulayan ne tür bilinçlendirme çalışmaları yapılmaktadır?
- 2) Kadınların üreme sağlığı başta olmak üzere genel sağlık konuları hakkında bilinçlendirilmesi için yapılan çalışmalar nelerdir?
- 3) Erkeklerin aile planlaması, cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlar ve üreme sağlığı başta olmak üzere kadın sağlığı konusunda bilinçlendirilmesi konusunda yapılan çalışmalar nelerdir?
- 4) Kadın sağlığı konusunda eğitim ve bilinçlendirme etkinliklerinde uzmanlaşmış STK'ların yer alması için ne gibi tedbirler alınmıştır?
- 5) Engelli kadınlara sağlık eğitimi verilmesine ilişkin yapılan çalışmalar nelerdir?
- 6) Erken evliliklerin ve akraba evliliklerinin kadın ve çocuk sağlığına olumsuz etkileri hakkında toplumun bilinçlendirilmesi amacıyla yapılan çalışmalar nelerdir?

CEVAPLAR :

Konuya ilişkin olarak Bakanlığımıza bağlı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğünce verilen cevaba göre;

Tüm tarafların katılımı ile 2008-2013 dönemine ilişkin hazırlanan ve yürürlüğe giren Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Ulusal Eylem Planı'nda yer alan konu başlıklarından biri "Kadın ve Sağlık"tır. Bu kapsamda belirlenen Strateji 2.1. "Kadınların sağlık hizmetlerine erişiminin önemini vurgulayan bilinçlendirme çalışmaları yapılması" olup bu stratejinin gerçekleştirilmesine yönelik olarak Sağlık Bakanlığı ve Bakanlığımıza bağlı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü sorumlu kurum olarak belirlenmiştir. Bu çerçevede Sağlık Bakanlığı Ana Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması Genel Müdürlüğü tarafından Kadın Sağlığı Programları yürütülmekte, Sağlık Bakanlığı ile Bakanlığım arasında imzalanan "Kadına Yönelik Aile İçerisinde Mücadelede Sağlık Personelinin Rolü ve Uygulanacak Prosedürler Eğitimi Protokolü" kapsamında sağlık personeline yönelik eğitim programları düzenlenmektedir. Bu kapsamda yaklaşık 50.000 sağlık personelinin eğitimi sağlanmıştır. Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü tarafından düzenlenen "Kadın Erkek Eşitliği ve Toplumsal Cinsiyet Eğitim Programı" ile gerek yurtiçi gerekse yurtdışında gerçekleştirilen etkinliklerde "Kadın ve Sağlık" konusuna özel önem verilmekte, konunun uzmanları tarafından katılımcılar bilgilendirilmektedir. Ayrıca Türkiye Radyo Televizyon Kurumu tarafından yıllık olarak

hazırlanan "TRT Genel Yayın Planı"nda "Kadın ve Sağlık" konusuna yer verilmesi Kadının Statüsü Genel Müdürlüğünce önerilmiştir.

Söz konusu Planın ilgili bölümünde yer alan Strateji 2.2. "Kadınların üreme sağlığı başta olmak üzere genel sağlık konuları hakkında bilinçlendirilmesi" olup bu stratejinin gerçekleştirilmesine yönelik olarak Sağlık Bakanlığı, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu, GAP İdaresi Başkanlığı sorumlu kurum olarak belirlenmiştir. Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu'na bağlı Toplum Merkezlerinde ve Aile Danışma Merkezlerinde uygulanmakta olan yapılandırılmış aile ve ebeveyn eğitimi programlarında kadının üreme sağlığı başta olmak üzere genel sağlık, hijyen ve beslenme konularına ayrıntılı olarak yer verilmektedir. İl Sosyal Hizmetler Müdürlükleri tarafından İl Sağlık Müdürlükleri, sağlık ocakları, üniversitelerin ilgili bölümleri ile yapılan işbirlikleri kapsamında eğitim seminerleri, söyleşiler ve paneller düzenlenmektedir. Ayrıca Sağlık Bakanlığı Ana Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması Genel Müdürlüğü tarafından başta üreme sağlığı olmak üzere kadınların genel sağlık konularında bilinçlendirilmesine yönelik çalışmalar yapılmaktadır. Bunların yanı sıra Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü tarafından basımı gerçekleştirilen ve dağıtımı sürdürülen "Kadının Statüsü ve Sağlığı ile İlgili Gerçekler" isimli kitabın bir bölümünde üreme sağlığına yer verilmektedir.

Söz konusu Planın ilgili bölümünde yer alan Strateji 2.3. "Erkeklerin aile planlaması, cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlar ve üreme sağlığı başta olmak üzere kadın sağlığı konusunda bilinçlendirilmesi" olup bu stratejinin gerçekleştirilmesine yönelik olarak Sağlık Bakanlığı sorumlu kurum olarak belirlenmiştir. Sağlık Bakanlığı Ana Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması Genel Müdürlüğü tarafından yürütülen Kadın Sağlığı Programları kapsamında yer alan "AÇSAP hizmetlerine erkek katılımının sağlanması programı" ile anne ve bebek ölümlerinin önlenmesine katkı sağlanması amaçlanmakta olup program kapsamında Türk Silahlı Kuvvetleri Üreme Sağlığı Programı ile 2 milyonun üzerinde er ve erbaşa eğitim verilmiştir.

Söz konusu Planın ilgili bölümünde yer alan Strateji 2.4. "Kadın sağlığı konusunda eğitim ve bilinçlendirme etkinliklerinde uzmanlaşmış STK'ların yer alması" olup bu stratejinin gerçekleştirilmesine yönelik olarak Sağlık Bakanlığı, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu, Bakanlığımıza bağlı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, GAP İdaresi Başkanlığı ve Yerel Yönetimler sorumlu kurum olarak belirlenmiştir. Sağlık Bakanlığı tarafından "kadın ve sağlık" konusunda hizmet veren sivil toplum kuruluşlarıyla işbirliği içinde çalışmaların sürdürüldüğüne ve son dönemde Willows Foundation ve TAPV ile "güvenli annelik" konusunda ortak projeler yürütüldüğüne ilişkin bilgi verilmiştir. Diğer sorumlu kurum olarak belirlenen Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu tarafından ise Toplum Merkezlerince yürütülen eğitim ve bilinçlendirme faaliyetlerinde sivil toplum kuruluşlarıyla işbirlikleri gerçekleştirildiği belirtilmiştir. Kadının Statüsü Genel Müdürlüğünce yürütülen bilinçlendirme çalışmalarına ilave olarak, 2010 yılında "kadın sağlığı ve anne çocuk sağlığı hizmetlerinin etkin bir şekilde yürütülmesine katkıda bulunmak" amacıyla sivil toplum kuruluşlarının katılımıyla "Kadın ve Sağlık" konulu bir panel düzenlenecektir.

Söz konusu Planın ilgili bölümünde yer alan Strateji 2.5 "Engelli kadınlara sağlık eğitimi verilmesine ilişkin çalışmalar yapılması" olup bu stratejinin gerçekleştirilmesine yönelik olarak Sağlık Bakanlığı, Özürlüler İdaresi Başkanlığı ve Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu sorumlu kurum olarak belirlenmiştir. Özürlüler İdaresi Başkanlığı tarafından sağlık hizmetlerine erişim konusunda gerekli yasal altyapı kurulmuş, yürütülen "Engelsiz Türkiye Projesi" kapsamında 51 ilde panel ve konferanslar düzenlenmiş, özürlülere ilişkin oluşturulan yeni mevzuat hakkında bilgilendirme yapılmıştır. Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü tarafından engelli kadınlara yönelik hizmet veren kuruluşlarda kişisel bakım programının hazırlık çalışmaları devam etmekte, Aile Danışma Merkezleri ve toplum merkezlerinde verilmekte olan tüm

hizmetlerden özürlü kişilerin de yararlanması için gerekli önlemlerin alınması teşvik edilmektedir.

Söz konusu Planın ilgili bölümünde yer alan Strateji 2.6. "Erken evliliklerin ve akraba evliliklerinin kadın ve ocuk sağlığına olumsuz etkileri hakkında toplumun bilinçlendirilmesi" olup bu stratejinin gerçekleştirilmesine yönelik olarak Sağlık Bakanlığı, Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, Valilikler, Diyanet İşleri Başkanlığı, Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü sorumlu kurum olarak belirlenmiştir. Erken ve zorla evliliklerin, kadın ve ocuk sağlığına ilişkin olumsuz etkilerinin ortadan kaldırılmasına yönelik toplumsal zihniyet dönüşümünün sağlanması oldukça önemlidir. Bu erevede Diyanet İşleri Başkanlığı ile Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü koordineli bir şekilde çalışarak hizmet içi eğitimlerde din görevlilerine resmi nikah olmaksızın dini nikahın yapılmasının suç olduğu belirtilmektedir. Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından düzenlenen toplantılarda kız çocuklarının erken ve zorla evlendirilmelerinin dinen uygun olmadığı vurgulanmakta, kız çocuklarının okullaşmasına katkı sağlamak ve kamuoyunu bu konuda bilinçlendirmek amacıyla 2006 yılında başlayan "Kız ocukları Okulsuz Kalmasın" kampanyasına devam edilmekte, irşat faaliyetleri kapsamında "kadın sağlığı" ve "kızların okullaşması" konularında konferans, vaaz vb. faaliyetler düzenlenmektedir. Aile Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü tarafından Türkiye'de Ailelerin Eğitim İhtiyaçları Araştırması ve aile eğitimine yönelik bir model oluşturmayı amaçlayan "Aile Eğitiminde Müfredat ve Materyal Geliştirme Projesi" yürütülmektedir. Sosyal Hizmetler ve ocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü tarafından Toplum Merkezlerinde kadınlara yönelik yapılan faaliyetler kapsamında bu konu yer almakta, bu kapsamda eğitimler, söyleşiler ve paneller düzenlenmektedir.

Konuya ilişkin olarak Bakanlığıma bağlı Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğünce verilen cevaba göre;

Yapısı ve işleyişleri bakımından gösterdiği farklılıklara ve bazı işlevlerini toplumun diğer kurumlarına devretmesine karşılık aile, günümüzde toplumun en küçük ölçekli bir yaşam birimi olma özelliğini korumaktadır.

Bilindiği gibi, aile, neslin devamı, çocukların bakımı ve yetiştirilmesi, yeni kuşaklara kültürel kimliğin ve değerlerin kazandırılması gibi bu temel işlevleriyle nerdeyse alternatif olmayan bir kurum konumundadır. Bu bakımdan, aile kurumu yapısını ve işlevlerini sağlıklı bir şekilde sürdürdüğü ölçüde birçok toplumsal sorunun oluşmasını önlemektedir. Ancak, buna karşılık bu temel kurumun işlevlerini yerine getirme ve sorun çözme konusundaki yaşadığı zaafiyet ise, çözümü oldukça zor olan sorunları beraberinde getirmektedir.

Özellikle son yıllarda dünyanın ve ülkemizin yaşadığı hızlı değişim, toplumun temeli olan aileyi, bu temel işlevlerini yerine getirmede sorunlarla karşı karşıya bırakmaktadır. Dolayısıyla ailenin özellikle sosyal politikalarda ihmal edilmesi, çeşitli diğer sorunların yanı sıra, sosyal yardım ve hizmetlerde altından kalkılması zor yükler getirmektedir. Kentleşme, g gibi toplumsal değişim süreçlerine, işsizlik ve yoksulluk gibi ekonomik problemlere maruz kalan aile ya dağılmakta yada temel fonksiyonlarını yerine getirme noktasında zaafa düşmektedir.

Kırsal ve kentsel alandaki farklı boyutları ve oluşumları yönünden "geleneksel aile", "geçiş ailesi" ve "ekirdek aile" gibi çeşitli adlarla nitelendirilen aile kurumu, günümüz şartlarında çeşitli sosyal yardım ve sosyal hizmet mekanizmalarına ihtiyaç duyabilmektedir.

Bu nedenlerle aile bireylerinin aile olmanın bilinci içinde karşılaştıkları sorunları en aza indirebilmeleri, gerekli bilgi ve beceriye sahip olmaları için bazı sosyal hizmet ve destek mekanizmalarına gereksinim duyulmakta; bu konuda kamu kurumlarına, yerel yönetimlere ve sivil toplum kuruluşlarına çeşitli görevler düşmektedir. Günümüzün sosyal

devlet anlayışı, sosyal gerçekliği içinde ele aldığı aileye çeşitli kurumlar aracılığıyla birtakım hizmetlerin verilmesini amaçlamaktadır.

Bu çerçevede, yaşanan küresel değişim, toplumun temeli ve onun en küçük ölçekli yaşama ünitesi olarak kabul edilen aileyi, sosyal politikaların merkezine oturtmuştur. Aile konusunun sosyal politikalar açısından merkezi önemi, Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü'nün aile odaklı çalışmalarıyla daha açık hissedilir olmuştur. Kurum yapmış olduğu çalışmalarla ailenin, her türden toplumsal sorunu yaşayan/çözümleyen bir temel yaşama ünitesi olduğunu ortaya koymuştur.

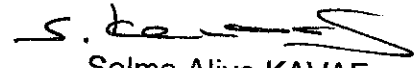
Türk ailesinin karşılaştığı sosyal sorunların tespiti ve çözümü, aile bütünlüğünün korunması ve refahının artırılması yönünde çalışan kurum, kuruluşundan kısa süre sonra başlattığı hizmet atağı ile aile politikalarına temel oluşturacak bir bilgi ve birikime ulaşmıştır. Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü, toplumsal sorunları aile odağında ele alan bir çok araştırma projesini tamamlamış ve bu amaçla, kendi faaliyet alanıyla ilgili araştırmalara destek vermiştir.

Diğer yandan, Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü, bu alanda eğitim ve yayın çalışmaları ile büyük gelişmeler kaydetmiştir. Kurum, ülkemizde ilk kez aile odaklı bir yayın anlayışı içinde, aileyi ilgilendiren sorun alanlarını ve bunların çözümüne dönük bilgileri içeren yayınlarını kamuoyunun yararlanmasına sunmuş, edindiği bilgi ve birikimi paylaşmıştır.

Bu çerçevede, Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü'nün kendine yüklenilen temel hedef ve görevlerine bakıldığında, kurumun bir proje geliştirme kuruluşu olarak hizmet verdiği görülmektedir. Bu itibarıyla, kurumun daha çok bilgi üretme ve ürettiği bilgiyi topluma ve ilgili mercilere sunma şeklinde özetlenebilecek bir yapıda oldukları söylenebilir. Kendisine yüklenen bu görevlerin bir gereği olarak Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü, ürettiği bilgileri (rapor, araştırma, yayın vb.) çeşitli araçlarla topluma ve ilgili mercilere sunmaktadır.

Sonuçta, ilgili yazınızda, kadınlara sağlık eğitiminin verilmesi, bu alanda bilinçlendirme ve farkındalıklarının artırılması, başta genel sağlık, üreme sağlığı olmak üzere sağlık hizmetlerinin verilmesi konuları, görev ve yetkileri bakımından Genel Müdürlüğün etkinlik alanına girmemektedir. Buna karşın, kadın sağlığı konusundaki sorunların tesbitine ve çözüm önerilerine dönük bilgiler, kurumun aile odaklı araştırmaların içinde yer almış ve bu alandaki yayınlar kamuoyu ile paylaşılmıştır.

Saygılarımla.

Selma Aliye KAVAF
Devlet Bakanı